

De volgende middag gingen we op zoek naar het Gerendal, ten zuiden van het Landgoed Schaloen. In het Gerendal bevindt zich een Orchideeëntuin, die een bezoekje zeker waard is. Op dit kalkgrasland zijn een groot aantal orchideeën bijeengebracht. Enkele soorten zijn de Bijenorchis, Vliegenorchis, Hondskruid, Soldaatje en Bergnachtorchis. Bedroevend was het trouwens te zien hoe er achter de omheining een pad was gelopen naar b.v. de Vliegenorchis om er maar een goed plaatje van te kunnen "schieten". Deze "natuurliefhebbers" waren zich er blijkbaar niet van bewust dat er op dit pad voorlopig geen grasspriet meer groeit. Hoewel deze orchideeëntuin natuurlijk schitterend was, bekoorden de door ons zelf gevonden orchideeën "in het wild" ons meer. Zo vonden we de Keverorchis, wat eigenlijk maar een onooglijke plant is naast b.v. het Hondskruid. Je kunt deze met kleine groene bloempjes getooide orchidee vinden in schaduwrijke bossen, bij ons in de duinen komt hij ook voor op goede schaduwrijke noordhellingen. Na deze dag vol plantenvondsten gingen we weer richting Noordwijkerhout waar we op zaterdag 13 juni weer aankwamen.

We kunnen iedereen zo'n fietstocht of een hele fietsvakantie aanraden, omdat je veel meer van de natuur ziet dan in een auto op de snelweg.

Roel Freke
Richard Duivenvoorden

- - - - -

Onze voorzitter heeft zich ook jaren beziggehouden met fietsvakanties, maar sinds hij een auto heeft, lijkt het erop alsof de verten extra lokken.....
Op de nu volgende bladzijden maakt hij ons deelgenoot van zijn ervaringen.

TOCHTEN NAAR DE TWEE BELANGRIJKSTE BERGGEBIEDEN VAN WEST-EUROPA

Afgelopen voorjaar en zomer heb ik de gelegenheid gehad de twee belangrijkste berggebieden van Europa te bezoeken, n.l. de Alpen en de Pyreneeën. Zoals de meesten onder u wel zullen weten zijn we met een groot gezelschap van onze vereniging eind mei naar de Camargue geweest, gelegen aan de Middellandse Zee kust. Toen deze excursie was afgelopen, ben ik tesamen met Frank van Duivenvoorde verder getrokken in de richting van de Pyreneeën. Het eerste doel in dit gebied was het prachtige Spaanse Nationale Park: "Parque Nacional del Valle de Ordesa", bekend uit de Spaanse natuurseries op de televisie.

De plaats waar wij onze tent opsloegen was het Spaanse stadje Jaca, een klein vestingstadje, ongeveer 40 km. van de Franse grens verwijderd. Vanuit dit plaatsje is het nationale park slechts te bereiken via een nauwe bergweg, vol kronkels en haarspeldbochten. Het wegdek is er zodanig, dat er slechts met een "snelheid" van hooguit 40 km/uur gereden kan worden. Dit laatste was voor ons geen enkel bezwaar, zodoende konden we rustig van het prachtige landschap genieten.

Vanaf de toegang tot dit park voeren verschillende wandelroutes de bergen in. We kozen de route langs het riviertje de Ordesa, een route die geleidelijk aan naar boven voert. Opvallend is de rijke vegetatie van Beuken en dennen. Sparren kom je er eigenlijk weinig meer tegen. In de bomen groeien veel baardmossen een teken dat hier veel zuivere lucht aanwezig is. In Nederland zijn de meeste baardmossen ten gevolge van de luchtverontreiniging reeds verdwenen. Langs het pad en onder de bomen zijn allerlei planten te zien, die voor ons geheel nieuw waren.

Alle soorten hier te vermelden zou te ver gaan, maar enkele moeten zeker genoemd worden. Het Stinkend Nieskruid kwam wel zeel overvloedig voor, een plant die sterk verwant is aan onze Kerstroos. De naam van deze plant doet niet veel goeds vermoeden, maar het tegendeel is waar. Uit wijd vertakte bladerenschermen rijzen talrijke groengekleurde bloemen omhoog en soms vormen deze planten hele borders. Sleutelbloemen komen ook erg veel voor en ze geven soms een gele waas aan de steil oprijzende boshellingen. We vonden ook nog de Kleine rose Sleutelbloem of Primula. Naarmate we hoger kwamen werd het ook steeds steiler. Het rustige riviértje Ordesa begon hier en daar te veranderen in kolkende stromen en soms stortte het water zich in grote stromen naar beneden in de vorm van een waterval. Dat gaf een oorverdovend lawaai. Op grotere hoogte begint ook het landschap te veranderen. De bomen worden ijler en verdwijnen tenslotte helemaal. Daarentegen worden plantengroei en vogelleven rijker. Op een grote kei in het riviértje, ontwaren we een parmantige vogel met de grootte van een Spreeuw en het postuur van een Winterkoning. De kleur was donkerbruin, zijn keel echter helderwit. We hadden te doen met de Waterspreeuw, een vogel die in staat is over de bodem van snelstromende beken te lopen, zonder te worden meegesleurd. Het merkwaardige is dat deze vogel helemaal niet gebouwd schijnt te zijn voor een leven in het water of op de bodem, maar desalniettemin beweegt hij zich even gemakkelijk onder als boven het wateroppervlak.

Even verder zien we een slank geel vogeltje het water over schieten. Na enig speurwerk, blijkt het de Grote Gele Kwikstaart te zijn. Deze vogel heeft iets minder gele delen dan de gewone Gele Kwikstaart en komt in ons land slechts voor bij enkele beken in het oosten des lands.

Enkele ogenblikken later vliegt nog een Zwarte Specht over ons hoofd het bos in.

Wie aan bergen denkt, denkt onwillekeurig aan gentianen. Ook hier troffen we ze in overvloed aan, helder donkerblauw gekleurd. Tussen deze gentianen trof je ook veel de Witte Berganemoon aan, met zijn vele dicht opeenstaande grote witte bloemen. Hier en daar overheersten de kleuren van de vele bloemen de berghellingen!

Het gedeelte van de Pyreneeën, waarover we hier spreken, behoort tot de hoogste gedeelten van dit gebergte. De hoogste top in dit gebied is de Monte Perdido, die bijna 3500 meter hoog is. Zij is dan ook steeds met ijs en eeuwige sneeuw bedekt.

Tussen het plaatsje Jaca en de stad Pamplona veranderen de Pyreneeën duidelijk van karakter. Het gebied wordt wat droger en krijgt min of meer het karakter van de Spaanse hooglanden. Ook de hoge spitse toppen zijn hier verdwenen. Tijdens een pic-nic aan de kant van de weg wordt onze aandacht plotseling getrokken door een bijzonder grote vogel, duidelijk behorend tot de groep van de roofvogels. Opvallend is zijn grote staart die spits toeloopt. We hebben hier onmiskenbaar te maken met een Lammergeier, één der zeldzaamste gierensoorten in Europa. Zijn vlucht is bijna 2,50 meter. Even later verschijnt er nog een gier, maar deze is duidelijk anders van vorm. Na de bekende vogelgids te hebben geraadpleegd, blijkt het een Vale Gier te zijn. Deze soort komt iets meer voor dan de vorige. Tussen een kloof in de bergen zien we daarna een Kleine Torenvalk, die veel vlugger en afwisselender vliegt dan zijn grotere soortgenoot, de Torenvalk die bij ons voorkomt. Kennelijk is hij op insectenjacht. Tussendoor zien we ook nog een Slechtvalk, die met snelle vaart voorbijvliegt. Rond onze rustplaats vinden we de Spinnenorchis en het Hondsktuid, een tweetal prachtig gekleurde orchideeën. Al met al vonden we, dat we geen slechte plek hadden uitgezocht om te gaan eten. Als je steeds maar door blijft lopen, zie je vaak nog niet eens zo veel als wanneer je je de tijd gunt, ergens rustig te gaan zitten. Dat bleek hier ook wel weer.

Zo langzamerhand rijden we de Pyreneeën uit en komen terecht in het Cantabrisch gebergte, dat ongeveer parallel loopt met de Spaanse noordkust aan de Golf van Biscaye. Aan de natuur valt duidelijk waar te nemen, dat we hier één van de meest

regenrijke streken van Spanje naderen. Het gebied is meer bebost en het aantal riviertjes neemt duidelijk toe. Dit alles heeft uiteraard ook gevolgen voor de plantengroei. Eén van de mooiste planten die we daar gezien hebben, was een variëteit van de tongenorchis of de Serapia. Deze orchidee heeft bloemen met een lichtgrijs gearceerd omhulsel, waaruit de kelkbladen tevoorschijn komen in de vorm van lange donkerrode, fluweelachtige "tongen". We troffen zelfs een heel veldje aan met deze prachtige grote, orchideeën.

Voordat we de thuisreis zouden aanvaarden, kregen we het idee, toch nog even naar het Noorden te gaan in de richting van Bilbao. Als je aan de kust geboren bent, blijft de kust eigenlijk altijd trekken, zo ook in het verre zuiden. Toen we bij de Golf van Biscaye aankwamen, waren we beiden van oordeel, dat deze kust één van de mooiste was die we ooit gezien hadden. Opvallend waren de steile, hoog oprijzende kliffen, die tevens zeer dicht bebost waren, tot op het strand toe. Een deel van deze bossen bestond uit Eucalyptus- of Gombomen, afkomstig uit Australia. Deze bomen kunnen tot 130 meter hoog worden. Hier waren ze weliswaar niet zo hoog, maar het geheel bood toch een reusachtige indruk. Doordat deze bomen een ijl bladerdek hebben, laten zij genoeg licht door voor een rijke plantengroei op de bodem. Tussen de rotsen aan het strand hielden we ons nog geruime tijd bezig met de rijke fauna, zoals zeeanemonen, zeesterren, allerhande schaaldieren e.d.

Halverwege de maand juni kreeg ik van Frank van Duivenvoorde bericht dat voor een week een klein chalet in het kanton Wallis in Zwitserland ter beschikking stond. Alras vonden we nog twee leden van onze vereniging bereid met ons mee te gaan, en zo vertrokken we half juli naar Zwitserland. Het chaletje was gelegen in het plaatsje Haute-Nendaz op zo'n 1400 meter hoogte. Tot aan de plaats Sion, de hoofdplaats van het kanton Wallis (Zuid-Zwitserland), is de weg goed te berijden. Na de plaats Sion verlaat je het Rhônedal, waarna je al direct snel in de hoogte gaat, via een smalle bochtige weg. Na zo'n klein uurtje stijgen, kom je uiteindelijk aan in Haute-Nendaz, een vakantieoord dat geheel is ingericht op de wintersport. Na enig zoeken vonden we ons chalet, riant gelegen te midden van verschillende andere moderne vakantiebungalows. Wij hadden een prachtig uitzicht over het Rhônedal.

Bij een eerste verkenning in de omgeving bleek al dadelijk, dat er zeer goede wandelexcursies mogelijk waren. Van deze mogelijkheden hebben we de daarop volgende dagen dankbaar gebruik gemaakt. De eerste tocht ging te voet vanaf ons huisje. Je kwam direct in de sparrenbossen terecht, die grote delen van dit gebergte bedekken. Zo'n sparrenbos lijkt somber en eentonig, maar wanneer je goed om je heen kijkt, valt er toch bijzonder veel te beleven, vooral langs de vele beekjes. Wat de planten aangaat, vallen onmiddellijk de verschillende soorten rapunzels op en eveneens de campanulasoorten. Met een beetje geluk vind je hier en daar de welriekende Nachtorchis, de Keverorchis en de bergvariant van het Rondbladig Wintergroen. Op de wat meer open plekken te midden van dit bos valt de overvloedige begroeiing van de Beemdooievaarsbek op. Daartussen vind je zowel de Blauwe als de Gele Monnikskap, de Astrantia, de donkere Akelei en met wat geluk de Eenbes. Dit is slechts een greep uit de vele bijzondere planten uit het bos. Naarmate je hoger komt, verandert de plantengroei duidelijk. Opvallend is hier en daar de rijke bloei van de Veldgentiaan, de Herfsttijloos en het Ruige Klokje. Ineens zien we daartussen kleine, op orchideeën lijkende planten. Het blijkt de Nigritella of Vanille-orchis te zijn, een soort die zuiver aan het hoogland gebonden is. Hij lijkt oppervlakkig gezien wel wat op het Hondskruid, maar de bloemtros is duidelijk kleiner en zeer donkerrood gekleurd, tegen zwart aan. Op een gegeven moment raak je uit het bomenland en kom je in de Alpenweiden, die vanouds bekend zijn om hun bloemenpracht. Ook wij werden zeker niet teleurgesteld.

We klommen geleidelijk aan steeds hoger en bereikten zo de hoogste top in de nabije omgeving, genaamd Dent de Nendaz. Van daaruit hadden we een prachtig uitzicht op de wijde omgeving, die voor het overgrote deel van sneeuw en ijs voorzien was. Aan de ene kant verhief zich het Mont-Blancmassief met toppen tot aan bijna 5000 meter; aan de andere kant zagen we nog net de steile punt van de Matterhorn, waarbij we het bekende Wintersportoord Zermatt kunnen vinden. Dit gebied sprak wel zeer tot onze verbeelding, daar we nu eens in werkelijkheid al die bergen konden zien, die we nog op de lagere school uit ons hoofd moesten leren.

Bij onze tochten naar het hooggebergte zagen we ook verschillende voor ons bijzondere vogelsoorten. De zware schorre roep van de Raaf was regelmatig te horen. Een bijzondere gewaarwording was het geluid van de Alpenheggemus, dat inderdaad doet denken aan het geluid van onze gewone Huismus. De Alpenheggenmus is iets groter dan onze Heggemus en hij heeft een kenmerkende borsttekening.

Op de rand van de boomgrens hoorden we zo nu en dan in de Lariksbossen de Kruisbekken zingen, maar hier was de grootste verrassing wel de Notenkraker, een vogel ongeveer ter grootte van een Kauw, hoofdzakelijk donkerbruin gekleurd, met grote helderwitte stippen.

Tot drie maal toe hebben we boven onze hoofden Steenarenden zien zweven, op zoek naar prooi. Tussen een tweetal Steenarenden zagen we ook nog een Slechtvalk weg-schieten.

Gedurende de hele week dat wij daar in Halde-Nendaz vertoefden, hebben wij verschillende tochten naar boven gemaakt, waarbij we zo nu en dan gebruik maakten van de kabelbaan, die ons al meteen in de alpenweiden bracht. Zulke wandelingen zijn bepaald niet te vergelijken met tochten in Nederland, want geregeld moesten er behoorlijk steile en moeilijk begaanbare hellingen genomen worden. Van alle inspanningen merk je echter weinig, omdat je aandacht geheel naar de omgeving uitgaat.

De week vloog om. Met enig heimwee namen we afscheid en wel in het bijzonder van de Zwarte Roodstaart, die vlak boven de ingang van ons huisje broedde.

C.J.M.Verweij

- - - - -

Op de nu volgende pagina's gaan we nog verder van huis. Ons aller Joanna van Sambeek bezocht haar ouderlijk huis in de staat Maine in Amerika.

Zo kon het niet laten om, tussen alle familiebezoek en een schoolreünie door, te kijken naar de vogels die ze daar zag.

Soms waren het oude bekenden, maar ook waren er nieuwe soorten bij, die zich recent in dat gebied gevestigd hadden.

Leest u het verslag dat Joanna maakte zelf maar op de volgende bladzijden.